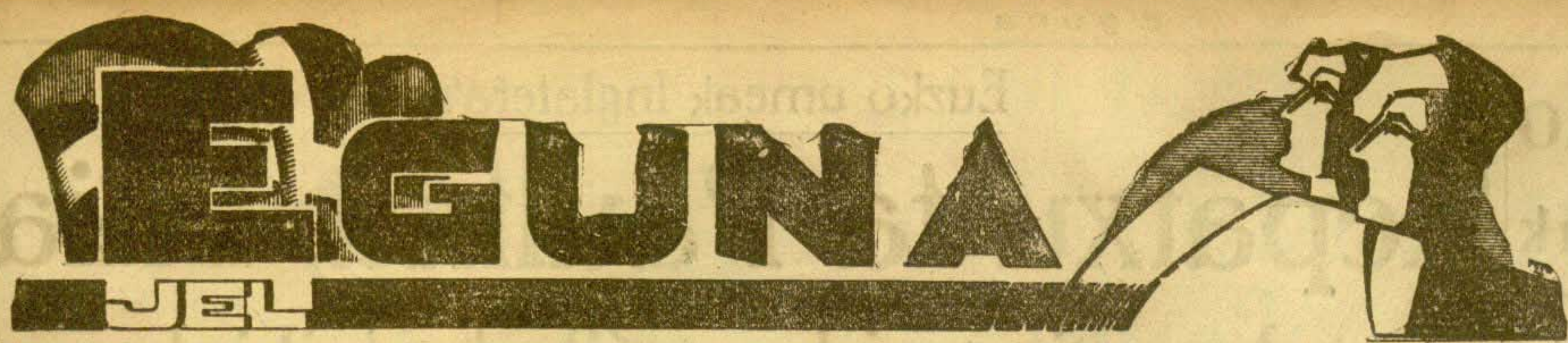

Lgo. urtia

133'gn. zenbakija

Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn.

Gilbao'n 1937'gn. bagilla 6'gna. iganda

15 eunen

EUZKO GUDA-OÑETAN

Egazkin bi beratu yakozan atzo arerioari buru- kaldi gogor eta ikaragarri ondoren

Euretariko bat, "Fiat" erakua, La Arena'n (Abanto-Zierbana) jausi zan.-Erua-
tzallea italiara zan, agirietatik atara daikenaz.-Beste egazkina, suagalar andie-
takua, itxasora jausi zan. - Guda-oñetan, arerioak Lemoaitz artu nai izan eban
atzo goizaldean, gure mutillak itsumustuan artuko zitun ustean, baña lengo
lekura biurtu beaŕean aurkitu zan, gureak zindoki erantzun eutselako.

Egunekua

BIDEAREN AZKENERA

Gudearen giroa aldatu dala esan daiteke. Alaxe dirudi beintzat. Eta alderdi
guztiatik aldakuntza ori laster ezagutuko eta dan izpaŕak bialtzen daukuez.

Gudea beingoan amaitu gura dala diñoe aizeak ekari daukuzan agerpenok. Ora-
indik ofaitio, iramgo daben bildura dogu, luzarorako izango ez danafin.

Luzarotsu toki baten iramgo dabe guda-oñak. Eta alderdi bietak sendo go-
gorteko astia izan dabe, alde batetik ta bestetik auzerakadak egitea galera-
ziaz. Sendotasuna, kemeneta ta neŕfi gabeko adorea beaŕ euraŕ gainduteko. Ora-
ingo ofaitik, gudearen luzetasun onek dakafazan kalteak ezagutuaz, esioŕ gaindu ta
aŕera egiteko gogoa sartu dala esan daiteke. Eŕpaña'n eta Euzkadi'n.

Gure eŕian oraindik arerioaren joaldiaŕ itxaroten gagoz. Itxaropen ofeik batuan
godearen eta itxaropen ofeikaz gogotsuago gertu ta tinkoago agertuaren arerio-
ari edozein unetan zindoki eusteko eran jaŕita gara. Eutsi bakarik ez. Joaldiaŕ
joaldi egiteko adoretu ikusten doguz gure gudariak. Aŕera egiteko gogotan. Le-
moaitz'ek erakuspenik emon izan dauku. Eta Lemoaitz'eko garaitzea laster bafiz-
tauko dan itxaropena dogu, beste lekuren baten.

Arerioen joaldieŕ itxaroten gagozala oraindik, agertu dogu gorago. Alaxe da-
Bestera uste izatea, zorokeriz jokatzeko da. Arerioak ezin daŕke bertan bera laga
kosta-alaŕ-kosta arturiko burupide bat. Arerioak Bilba'o'ra uteratzeko asmotan ja-
rituko dau oraindik. Mola'ren gogoa izango da Davila'gan. "Tanto monta, monta
tanto..." ereldun esatera. Mola ta Davila antzeko izango dira guretzat. Erbeste-
tarak darabiltzan jostatu batzuk baña ez baŕdira. Erbesteŕaŕ paxistakariaren ots-
in kolduak. Origaitik Davila'k, Mola'ren antzera, zitalkeriz eta gordin joku-
taŕ dau. Basatikeriaŕ egingo ditte gure eŕietan. Besterik ez uste izan.

Davila'k, baña, Mola'ren zori berbera erungo dau, euzko guda-oñetan lortu
daŕkean garaitzekaz. Eta Mola'k baño ofekagoa erungo dabela agertzean ez
genduke guretzat esango. Mola'k, aldi baten, egazkineŕ eta armaz jositak, aize-
takoa jaŕe zala, egin al izan ebanik, Davila'k egin al izango ez dabelako.

Gogoa landuta, biotzak gertuta doguz gure jufetan ikusi ta egin daŕkeguzan
joaldietarako. Beaŕ-beaŕeko dogu ofela agertzea. Txikiŕkeriaŕ, bigunŕkeriaŕ eta mai-
tekeriaŕ albo batera bastertu beŕteŕ gudearen aŕuean eta guztioŕ gudari biurtu
gaitzan. Garaitzea sendotutako erarik ofezena orixe da. Mola'k eutsi ta indartu
alegindu zan guda-oñeta. Davila'gaz aŕera eŕiten eta garaitzea lortuten sailatu
beaŕ da. Gernika'ko odol tantak, odol txipistinaŕ, hardin-bardin lortu ta orbandu
dabe Davila, Mola lez. Batak eta besteak euzko emakume ta ume eŕugabien odolaz
orbanduta ditue eskuak. Odol ofek aŕerakunde (bengantze) eskatuten dau. Ben-
gantza ori Euzkadi'ren azkatasuna.

Mola'ren aŕuen-unetan asi gendun bide ori, Davila'gaz edo bere ondorekoekaz
burutu beaŕ dogu. Eta egingo dogu. Ezpai (dada) barik.

Espanar Borbonda- ren 60 kutxa bitziz beteak

Nueva York.—Charles Courtney, giltz-kutxagile ospatsua eldu da bere
uri onetara, Marsella'tik. Langile ar-
tezi eta azkar onen bezeruak lagun
ospatsuaŕk oŕi dira.

Oraingoan ere, Marsella'n, espanar
efegak izandakoen sei kutxa andi
idiki ditue, pitxiz beteak. Courtney'k
ez dau esan nai izan bitxi ofen ba-
ŕiorik. Espana'tik 1931'gn, eŕepublika
sortutean eroranak ziran kutxa ofek.

"Marsella'n gordeta egozan kofre
ofek, esan dauku, eta monarkia ja-
ustean Espana'tik atara zituen 60 ko
frenen artekoak ziran sei ofek.

Joan diran urtietan iriki izan di-
tue 54 kutxa, baña beste seiŕok ezin
idiki izan ditue, eta ofegaitik dei-
gin eusten. Nik eŕez samar egin ni-
tuen, ordea."

Munduko seŕala eta kaudadu sail-
ugariena dau, ofenbaten, Courtney
ospatsu onek.

Bilbao'ko kaiako Lanetako artezkar'tza

Ilabete ontako 15'gn. eguna izen-
datu da, goizeko amaiaŕak, seiŕgaŕen
ilabete ontan burutu beaŕ dan seiŕgaŕen
enpreŕituaren baldintzen soske-
tarako.

Bilbo'n, 1937'gnko. bagila'ko 4'gneŕ.

Batzorde Burutzaileko lendarikari,
Urondo'taŕ Eŕikaria.

Euzkera irratiz

Biaŕ, gabeko bederatzi ta erdietan,
Gernika'n etxe barik geratu ziran
"Elai-Alai,"ko. umetxoak Bilba'o'ko
irratitik euren abotsa zabalduko dabe,
erbestera juan aŕelarik.

Arta egitaraua.

1. "Gernika'ko".

2. Aurkespena, neskatotxu batek.

3. "Aguf Itziar'ko".

4. "Ez da filosoforik". (Taldeaŕ).

5. "Contrapas", intxaustifrena.

6. Mendiko soñuak, Guriŕdrena.

(Txistulariaŕ).

7. Bertsolariak. Ume bik jardun-

go dabe beriotan.

8. Ilobatxu batek Gernika'tik urun

bizi diran aititeŕi egiten dauŕten agura.

9. "Txorinua kaiolan".

10. "Nik baŕditut".

11. "Argizaria zerutik". (Neska-

txu batek abestutako abestiaŕ).

12. "Aires vasoŕ". (Pianoŕ).

13. Dantzarakuak. (Auspuru-soñuz).

14. "Matzaren orpotik".

15. "Marijesiak". (Abeslari ta l-

deak).

Amaitzeko "Euzko Abendearen

Ereserikla" abestuko da.

EUZKADIKO GUDA-ZAINGOAK ATZO GABEKO AMARETAN EMAN.

IPAFALDE GUDOFIAK (Bizkaya)

Gabean arerioak Lemoaitz jo ta artu gura izan eban, gure gudariak itsu-
mustuan artuaz, baña gure gudariak zuz egozan eta arerioari atzera eragin
eutsen, gogonki zigortuaz.

Orixe izan ezik bare-alde egon da egun osuan. Arerioak suagaketa gogo-
jak egin ditue, ondoren barik.

Gure egazkinaŕ arerioaren talde bateŕaz buŕukan egin eban, arerioaren
"Fiat" bat luperatzea lortuaz. Iru motordun bat beaŕtatu izan da.

Paxisten egazkinaŕ gure egazkinaŕ zelaitetako bat suagatu eban, kalteak
eginaz.

Gorago izentatu diran egazkinaŕetako lenegua La Arena'n (Abanto y Zier-
bana) jaŕtu zan eta gureak artu eban. Eruatzala il da geratu zan. Agiri ugari
bilatu yakozan italiar jatoŕia agertzen dabenak.

ERDIKO GUDOFIETAN (Araba)

Pakeo aŕina eta artilleriaŕaŕ buŕukaŕ, ondoren barik.

Egoaldeko gudofietan (Burgos)

Lengo senean.

Gure artara saspi gudari igaro dira, izk'ila ta su-gaŕekaz.

EGAZKINAK

Egazkinaŕ joaldiaŕ ikustera oitu
gura egunotan.

Araŕegun joaldiaŕ gogof eta zita-
lena ikusi gendun. Egazkinaŕ ez zan
jaŕtu ofaitik, buŕukea gordineŕtan
gordineŕta izan aren.

Atzo, Somorroŕstro ingurutan, baf-
ro asaratu ziran egazkinaŕ eta seku-
lakorik laŕkarik gogofena atara eban.

Paxisten egazkinaŕ inguru ofeita-
ko egazkin zelai bat suagatzeko as-
motan juan ziran. Asmotan bakarik
ez, asmoa eginean biurtu eban-eta.

Egazkin zelaietan kalteak egin zitue-
zan. Ez dogu ukatuko. Guda-aginta-
rien agiri berberak ezagutzea dan
ori.

Bonba ugari jaŕtu zituen, nasaita-
sunez esateko. Eta sua erabili eban
baterik bestera zabaltzen, beti erabil-
ten daben antzera. Su ori kalteŕari
izan zan guretzat. Nekez, lofeŕ eta
izerdiz lortutakua ezereŕtutako, ez da
mutill makala su ori.

Paxisten egazkinaŕ agiri izan zi-
ranean, guretako batzuk jaŕi ziran.
Zindoki ta adoretu, Arerioari laster
arpeŕi emon eutsen eta buŕukara ofeŕ
egin. Gureak gitiŕgiago ziran, askoz gi-
tiŕgiago. Paxistenak buŕukea ontzat
artu ta sartu ziran. Euren kaltez ofai-
tito.

Gure egazkinaŕien jayotasuna saŕi
agertu izan dogu. Araŕegun ikusi
gendun, bera baño lodiago ta ugaria-
go zan arerio bateri iges eragitean.

Atzo bardin jazo zan.

Gure egazkinaŕetako batek arerioa-
ren bat artu eban. Berari jafalka, go-
ra ta bera, tŕekik jaŕti eutsen. Eta
zorioneŕko izan zan. Arerioaren egaz-
kinaŕ laster jo ta inguratu eban suak.

Alin-bolanka asi zan. Eta La A-
rena'n, Abanto eta Zierbana'ko itxas-
ortzean jaŕtu zan, ondorizan, itxas-
ortzean jolen.

Etzan or bakarik. Arerioak gelago
guduko ofena idatzia egoan nuntait.
Kazako "Fia" ori ez zan bakarik
izan eratsi a. Feste iru-motordun su-
galarik bat itxasoran sartu zan, gure
egazkinaŕe suak jota. Itxasoran sartu
ta ondoratu. Motorak eta bestelako
itxasontziak urten eban bere aŕiera-
ak bialtzen. Dakigunez eta esan da-
uskuenez ez eban lortu aŕtarenok
aurkitutarik. Baña egazkinaŕ itxasora
jaŕtu zana egia dala eŕierazi eta zi-
urtatu dauku.

"Fiat" laster atara eban itxas-ure-
n etzetik. Baruko eruatzealea itota ge-
ratu ondartzatik laster. Bere txama-
fetan agiri ugari bilatu yakozan. Ita-
liara dala agertuten daben agiriak.

SUAGATZEN

Atzo afalsaldean gogofki suagatu
zituen egazkinaŕ gure mendian. Dun-
bolsak emendiek entzun genduzan.
Lodi ta ugari. Begona eta Bolueta bi-
tarlean baseŕi bat apurtu ta sustu
eban. Baŕuan egoan emakume bat il-

da atara eban. Beste bat txerto zur-
rituta. Bardin umetxu bi. Paxisten
basatikeriaŕ oraindik ez dirala ama-
itu adierazoten dauku eŕugabien
erailketa lotsagaitioŕ.

Lemona inguruak suagaten alegi-
nik izan eban. Lafabetu inguruak
bardin. Ondorenik ez eban lortu ofai-
tito.

Afatsalde eginean, gurma lodia
agertu eban-eta, egazkinaŕ iges egin
eban euren tokiara.

GUDA-ONETAKO JOALDIAK

Lemoaitz artu nai izan eban atzo
goizaldean paxistak. Eta gureak itsu-
mustuan atrapatuko ebezan usteŕ joal-
di gordin eta zaratsua egiten asi zi-
ran. Gureak ofaitio zirkiniŕ ez eban
egin euren lekuetatik. Arerioari zin-
doki erantzun eta zigof gogoa le-
poratu eutsen.

Arerioak bere gurarik ezin bete
daŕkeala jakingo dau onezkero. Gu-
reak gogofki sendotu dira toki ofe-
tan eta gaitz izango dau esioŕ igaro-
tea.

Lengo egitadak ikasbide ederik
emon dauŕe gure mut'lei gogofteŕ ta
sendotze kontu onetan.

Egunez ez zan joaldiaŕ egin. A-
rrioa baketsu agertu zan. Bardin gu-
reak.

Ofelaxe guda-oŕin guztietan.

Kaŕolak zaratarik atara eban eta
izk'ilazkafak be etengabe laŕnean ekin
eutsen.

Aureŕtiko gudariak belitko tokietan
ge di jafaitu eban, arerioaren libe-
rak zaintzen eta bere joaldiaŕ bertan
bera amaitzeko asmotan.

Kaŕolak biziŕen Baranbo-Orduña
bitarteŕan ekin eutsen. Baña ondore-
nik ez.

GUDARIAK GURE ARTERA

Saspi gudari ofeŕi ziran atzo gure
artera, Gamiz alŕ-tik. Saspi gudariok
Merida guda-saŕit'kuak dira.

Agintar'ietzat zer esan'ŕi eta zer
k'entaurik ekaŕi aŕe.

Izpar jakingariak

Bai-edo dakixube, alemandar
egazkinaŕ Durango birindu ebe-
nian, Susana Deunaren lekaime-
txian amaika lekaime edo mon-
ja il ebeŕala. Ondamendi artatik
sei lekaime urten ziran birixirik.
Eta ba-dakixu irakufie nun au-
kitzen diran gaur-egunian? Do-
nosta'ko Ondafela - espetxian.
Antxe ormatartian sartu dabez,
egija esan dabelako. Durango
suagatu ebanak Franco'ren egaz-
kinaŕ jaxn ziralta sendo ta zindo
esan dabe. Eta nainun eta edono-
ren aŕtuan beŕ-esango dabela
gaŕera. Ori dala-ta, espetxian
aŕkutzen dira lekaimeok.

Egija.

Euzkadi Abefi txikija da
geuria baña.

Eta bere lufaldiaren
neurkin bat eta euzkotar bat
diran bitartian iraungo da.

ERITXIKA

Mola'ren eriotza, paxistentzat oker aundi

Nueva York.—Emilio Mola'ren erio-
iza, atzo gertatua, paxistu espanaŕen
izat oker aundi izan da, bera bai-zan
paxisten ipafalde gudarostaren bu-
ru nagusia.

Ofela azaldu dau Owen Cathcar
Jones, teniente egazkinaŕi ingelesak.
Izpaŕkari bateŕaz izan dauan izke-
taldian.

Jones ori, matxinaŕa espanararen
lenego egunetan Mola general ber-
beraren egazkinaŕi izan zan. Jones
egazkinaŕi azkara dogu, 1934'gn. In-
galeŕa'tik Australia'ra egazkinaŕeŕ joan
cla ofeŕi egitean munduko marka ba-
tzuŕ ondu zituen.

1936'gn. agostuan ezagutu eban Jo-
nes'ek Mola, Burgos urtan, Italia'ra

eta Europa'ko beste uri batzuetara
joateko agindua eban, paxisten alde
dirua batzeko eta euren ordeŕkariŕi
laguntzeko, aŕteŕian egazkinaŕ eta
guda-orniak erosten.

Egazkada bakoitzeko 50 libra es-
terlina ordainduten eutsazan Mola'k
Jones'eri, eta ofez ganera ibiltadiko
gastu guztiaŕ.

Baña onen egazkinaŕ ipaf-ameri-
ketako agiri eukan-ta, ez eban luza-
roan jardun Mola'ren esanetan.

Bere oŕeretako batean, Austria'ko
Innsbruck egazketa zelaira eltzean,
agindariaŕ egazkinaŕa kendu eutsen.
Ipaŕ-Amerika'ren Viena'ko ordeŕka-
riak salakuntza egin eban-ta.

Rusia'ko izpaŕingiak eta Italia'ren eta Alemania'ren burubideak

Euzko Laguntza

Gaur, goizeko amaŕetatik amabietara ta
iruretatik bostetara gure idazkar'ietara
etoŕi boŕez ondoren izentatzen diranak:

Antia Elosa, Kepa.
Arantzeta Arantzeta, Julien.
Alberdi Altuna, Martin.
Alkazar Elexpugu, Gabirel.

Aldai Igartua, Ixaka.
Arana Iturbe, Iñaki.
Azkara Leizaola, Gotzon.
Albizu Osoŕo, Andoni.
Alberdi Mendizabal, Lon.

Berganza Zuazua, Eŕaimundo.
Etxabe Ikatzategi, Eŕuperta.
Elortza Legaz, Alexander.
Etxezagusia, Andoni.
Etxebe S. Pedro, Andoni.
Etxebarria Eŕegorri, Matat.

Gorostola Eŕaŕa, Kauldi.
Galpago Agirre, Jon.
Gonzalez Segura, Donata.

Galfarsoro Eŕondo, Kepa.
Goikolea Zumazaga, Peli.
Gastelumendi Legorburu, Joseba Mi-
rena.

Gabilondo Baŕenetxea, Josu.
Ipaŕagite Goyenetxea, Imanol.
Iraolagoitia, Kaitan.
Lasa Zapirain, Patxiki.
Malagari Aranburu, Jagoba.

Narbaiza Osa, Markelin.
Orue Iraolagoitia, Eŕitor.
Otegi Insausti, Miket.
Plazaola, Jokin.
Sologaitoa Lafañaga, Perderika.

Sarasua Oroso, Gonzal.
Urigoitia Magunazelaya, Pantzeska.
Urigoitia Magunazelaya, Kandida.
Zubiaŕe Odriozola, Agapita.
Zubiaŕe Odriozola, Pantzeska.

Zuluaga Iruŕta, Domeka.

Gure idazkar'ietan Omar Martinez'dar
Agurtzane ikusi gura geunke.

Moscu.—Bulgariaŕ komunista ta
Alemania'ko Reichstak eŕe edo sutu
ebenen auzietan aren entzuleŕtu egin
zan George Dimitroŕf Komuniteŕo
idazkariaŕ. Komintern'en izenez, bi-
gaŕen langile-batza-oroŕofari (Inter-
national Socialist'aŕi) komuniston
batzak eta zozialistonek espanar Eŕ-
kaldar langileŕi laguntzeko bion ar-
tean Batzorde bat sortu dabiola es-
katu dau.

Espanar komunista ta zozialista Al-
derdiak eta Alkaŕ-Laguntza Batzaŕk
Valencia'ri egin dauŕten eskutzu
eŕartu egiten dau Komintern'ak.

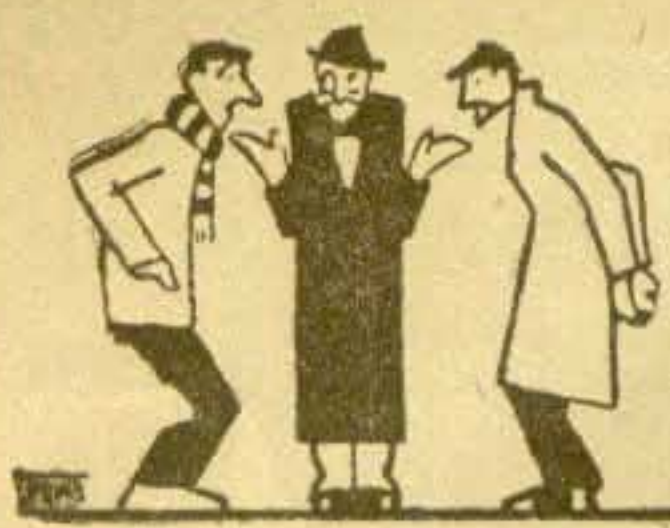
"Pravda" idatzi daben idozlan ba-
ten auxe diño Dimitroŕf'ek: Politika
agutuetan itsu-itsu ez danek izan eŕik,
edozeinek ikusten dau une laŕi onet-
tan ludi guztiko langileak daben al-

Ludiko langileen alkatasuna il de
Mussolini'ri ta Hitler'eri lagun-
diharduen ingalateŕaŕ konseŕbado-
reak, be, lotu al izango gendukeŕ ta
paxistakariak eta nazifak Espana'n
darabiltzan azpikeriak gebentzeko
erabagi sendoak artuko leuŕez Inŕla-
teŕa'ko ta Frantzia'ko Gobernuak.

Almeria'ko suagaketaŕ eta Alema-
nia'ko Guda-Arduradun dan Von
Blomberg'ek Roma'ra egin daben os-
terek ludiko langileak alkatizeko
daben beaŕtizana agertzen dabeŕala
diño Dimitroŕf'ek. Orain-arte azkar-
te ori lortzeko egin diran alegiaŕ
alpeŕtiko izan dirala ta, asmuok ber-
tan-bera ez begiez laga biganen lan-
gile batza orokofeŕuok eta ori ba-
dagie erantzupen aundia leporatzen
dabe. Edestian.

Rusiaŕ izpaŕingien aburuz espanar
artuŕi laŕi dago ta paxistakariak Es-
pana'n parte artzea eragozteko era-
bagi gogofak artzen ez ba-dira egoe-
ra ori laŕiago biurtuko da.

"Izvezitia",ren usteŕ Von Blomberg
Roma'ra bere osterea Italia'ren guda-
indafen bafit laktileko egin dau. "Ro-
ma'k eta Berlin'ek euron adizkideta-
sunoŕ sendotzeko guda-itunbenaŕ bat
ba-dagie, Alemania'k ta Italia'k Es-
pana'n paxistek laguntzen bakarik ez
dabe jaraituko, ludi guztian guda
aundia sortzeko euren alegin eta leŕ
guztiaŕ egingo dabez gaŕera"—diño
azkeneŕ "Izvezitia",k.

BILBAO'KO izparingiak

"Euzkadi"

"La Fabala" basetxeok zinetaz idazten dau. Euzko-Alderdi Jeltzalearen irazialak Begonia'ko "La Fabala" basetxearen abertalde-talde txiki baten auzian zint-egin izan ebanetik ona, 44 urte igazi izan dirala diño. Azkenengo urtean euzko Alderdi Jeltzalearen auzian zint-egin izan da esaten dau. Eta oraingo aldi lara, arek beñatzen auziagorria, Otxandiano, Gorkoxola ta Mungia'k eazgutu izan eban aldi estubakaz bardiñuten dau.

Aldi lara arean, orduko euzkotarik aldeztu izan ei-eben, Euzkadi. Eta oraingo onetan be, euzko-semiak ei-dira Euzkadi emunden aldeztuten dabenak.

Aldi lara arean, orduko euzkotarik al-ña, "La Fabala" go jakokuna auziatazoteko bestekua ez ei-da.

Sabin Irakaskia, iru-lan jafatzeak ondokik ebazala, araxe: La Fabala basetxe-ara jua ei-zan, ba, jef-egitaraba atzaldubaz bere-alde zint-egitoko. Itzalditxu la bur bat oguzi izan ei-eben. Eta entzuten eukazantetik giti baño ei-ziran itzalditxu auzi, edo obeto esateko, erdi-ase, Enparabak, egitarau arean auzian, ki-kilduta geratu ei-ziran, Irakaskiaren egitaraba eukazantetik obeto adere barik.

Eta giti auzetik geyenak, alako egitaraba aurkizuten dauan gixona zoratu ta aurkizuten zala-ta, mahafian asi ei-ziran. Baña ez. Sabin ez ei-eguan zoratu. Zoratu ta aurkizuten ziranak, bistiak ei-ziran: abertzia itxatit zer zan jakin ez ebanak.

"La Fabala" go itzalditxu imiti izan ei-eben, Sabinak, abertzialetasunaren lenengo ofajia. Eta gaur Euzkadi aldeztuten dauana be, orduan Sabinak jafi izan eban ofajia ei-da: euzko-abertzialetasuna.

"Tierra Vasca"

Lenengo zerfenda bijetan emoten dauzan izpariak, Mola zanaren eriotzatzazkuak dira.

Izpari onetan esaten daua auzi da: Mola Gazteiz'tik Valladolid'era egazkizian urten dau; bidian jozeala, odoi-ertzak osuan jafatu zirala, ta mendi-egai bat jota egazkiziatik jausi-egin zirala.

Bakalduz ilak istuten dauan bakaulkija, baña, beste bakalduz batek betetan daua diño. Eta Mola zanakin be bardiñ jazo izan daua: Mola il zanaz batera, arean, auzikja betetako, Davila auzetxi izan ei-eben, ba, paxiotarik. Eta orain agintzen dauana, Davila ei-da.

Mola'tzakio beste izpari batzuk be emoten dauz: Iruñ'a lalafidu izan dabela ta abai.

"Lan-Deya"

"¿Qué has hecho por Euzkadi?" izen guri onegaz asten dau lenengo idazlana. Euzkotaren idazkiziatik Catalunya'n zabaldut izan eban ikur ei-da, beran.

Eta Euzkadi'ra begiratuaz diño, beste au da: guk, euzkotarik Euzkadi'taz egin izan doguna, ia zer dan.

"Euzkadi'taz zer egin izan daben" ifaunari, guda-aufetijian, erantzun onegaz erantzun ei-leikio: "Euzkadi'gatik itxi

neban etzeko gentzea, Euzkadi'gatik gura, emazte ta umetxubak laga, ta Euzkadi'gatik dafuiga eriotzarako bidia be." Auzi ei-da guda-aufetijetako gudarriak erantzungo leukena.

Eta iguda-atetikual? Oneik zer erantzun legiko?

Euzkadi-alde era askotara lan egin ei-leike. Eta egin be, Euzkadi benetan maite ba-dogu, beintzat, gogo'u egingo ei-dogu. Euzkadi benetan maite ez dabenak, baña, Euzkadi-alde ezertxu be ez ei-dabe egingo. Eta oneik, gixat'aren lotzagarri agertuten diralak, salatu-egin bial ei-dira, euren ustelkerija ta Euzkadi'zentzako maiztasunik eza agiritan imiteko.

"El Liberal"

Valencia'ko Jauririz'ta London'go batzordari bididu izan dautan idazkiziatz idazten dau.

Idazki aretan argi ta garbi esaten ei-dau Valencia'ko Jauririz'ta Almeria'ko jafokunaz izo izan zana. Dotz'ak ezertariko eskubide barik suagatu izan ei-eben, Almeria, Euren guda-ixontzija erikaldafen egazkiziat suagatu izan ebaleko, euzak Almeria suagatu ebela esala, izpidiaren altzirik ez dauan erantzuna emota dala diño.

Paxiotaren egazkiziat France'ko egazkiziat Bilba'o'n bota izan ebela ta beste barik, francetarik Donostia edo beste itxas-uriren bat suagatu izan ba-eben, orain aiko-mailetan dabilzan Latetijak ia zer esango eban itantzen dau.

Alemania ta Italia'k axilijo egiten ei-dabe, izpidirik ez daukan axilijo edo keozor egin bial dabela-ta.

Giral aliseñak London'go batzordari aurkiztu izan dautan idazkiziat, baña, egizjak argi agertuten ei-dau. Eta idazki oferi yaokan garantzija emon biazian aurkizten ei-dira batzordeko gixonak.

"Euzkadi Roja"

Lagipeko gudarotziaz idazten dau. Lemoaitz geugandu izan dogunaz batera etofi ei-da Gamir Uribe'k kenerala. Eta kenera Onek, ikasita egon be-ta, Euzkadi'ko gudarotziet beste bixitasun bat emon go dautelakua agertuten dau.

Agite jaunak, bere ardura euki izan dautan artian, gudarotzia buruz lan edefia egin izan eban aldiian euzko-gudarotziak gaur aurkizten diran baño sakabanatubak ei-egozan, ba, Lendakari jaunak, baña, asko batu izan ei dauz, eta asko adoretu be.

Agite jaunaren agintzape onako agite-akadea egin izan ba-dabe, Uribe'k jaunaren agintzape, ijer ez ete-leike itxaron?

Esizjak egitia be aiatuten dau. Eta esizjak egiten, beste gauza batzuben bialak diranak erabili barik, esigintzan onduen otuta dagozarak erabili bial litize-kezalakua agertuten dau.

Gauzak ondo eralduten ba-dira, gurenda be geuria ixango ei-da, ta laster izan be.

KEPATXU TA PAULTXU

London—"Daily Express" egunkariak ofilaren agintari egokion zantikian, Euzkadi'tik Inglat'era joan diran umetxotziaz idazlan irakurgari bat agertu dau, bere lankide Margaret Lane idazlemaek egin.

"Euren dituzte Paultxu eta Kepatxu, euzkotar eme bikoitzak" dau izena idazlanak.

"Kepatxu eta Paultxu bikoitzak dira. Euzko jatorrak dira, eta ez dakie españez mintzaten. Southampton inguruan daben egonlekuan, euren zaitzaleak zer bait egiteko agindu dagoen, Kepa'ri, edontzia ekarteko, ala agiria erakusteko Paul'eri, euren afebatxo batek, ikuntza biak bai-dakiz, adirazle egin beir izaten dau.

Osterantzean, ume ulego'i bi auzk, it-pafeka jardun eta lotzaz gofutu besterik ez dabe egiten eta bataan, burai arantz-omantz eragin. Eta euzko ez dau ikuntzaz zer bait esan ezinik dabilzan, ne-gatex asi oi dira.

Euzkotar asko beza, ume bi auzk gureak-ingelesak-bezin ulego'iak ditugu. Begi urdinkak dituzte aurpegia-erakaz, pezak. Alkakiñ dabilz beti, bikoitzak oi daben, eta Hampshire ontara aldatuak izan diralak afituak eta nasturik dabilz.

Beste sei umeikin batean lo egiten dabe bago - eumetxol batean, eta eguerditan, eskadan jafi oi dira bakoitzaren janari -Ornia arteko; lapikoak zalakada andia, eta saltsa gozo gozoa, beste gauza batzuen umeok aspaldin auzirik izan dituen

gai auzk dituan, okela il bafia, eta azur gelatinatuak.

ANDRAKILA ARPEGIAK

Paul eta Kepa'k azkenetako urten ditue auzak, eta gero zelalan etzanda, miazketan jarduteko. Ben - ben eta jasean egon oi dira, euzkotar jantziak idunerarte lotuta dituela nasai etzanda, ingeles izparingiz zafak ikusi ta ikusi, irakufi ezin egin dituzte.

Euren lau afeba koloniarren beste alde baten dagoz, eta boskafena, emeretz urteko neskatila polita, emen dago, umion zaitetan diarduen eun irakaskiaren arte-tik bat dago.

Hantseko zelalaren berealakoan tayutu dan kanpamentu zabal onetan, eui eta diadar bakanik entzuten dan lekuan, eba-gi-bafi dan belafaren usana, bildots gisatua eta botika-usana senti oi ditugu.

An zear diokien edozein ibiltanek aurpegi bardingek ikusiki, afituta jarrea berezko da.

Bare, argi, ben, andrakilatxoan arpegiak, neskatonak; luze, zofot, bafegafiki antzekoak mutikoak. Musu argi eta aiazak euzkotar eme sendo eta bizkoak, euren neke ta bafizian luzeaten ondoren bai'ren bafi, azkartuaz.

Aizpatxo bi, begi baten, ule baltz disiratsua, txortatua eta buru-inguruan gafi-bera bildua; belarrikotak perladimekaz apandak, jatekoaren banaketak ikusten narai eta axolagabe egozan, XVII'gafen mendeko margotekian agiri oi diran ezege umeak bai'izan.

Euzko umeak Inglat'era'n

Kepatxu ta Paultxu, bikiak

Arpegi guridun erikatu txikiak

(Margaret Lane'ren idazlana)

AMAR URTEKO AN-DRATXO BAT

Ojatzukerea neskatila andien antzerako, aizpa nagusiak etendu oi dautsa-ta, gona luzeak azpiz betetako, eta bildurtakoen antza daben neskat bi oneik, andratxo ez diranik ezin esan.

Madariaga'taf Keltse eta Itziar deritxelak erantzun oi dabe, galdetu ezker. Euren aita delinante dala, eta Lutxanan, Bilba'o ondoko eritxoan dagoa: ia, bai, esan oi dabe, suagateta asko, aiko ikusi ditugu guk!

Ama ere, antxe dago oindio, bere a'ben bafi jakin nairik estu. Biar, idazki idegi bat bialduko dautse. Aren poza seguru bere, alabatxoak okela preskua eta Ogi zuria jaten dabela jakin dautsean!

Uhengi eskadon mutiko bat eta neskat bat dagoz alkakiñ. Ulegoia oso, neskatosa, eta amegia gozo. Mutikoak, beste emen dagozan askok beza, gixontxo dirudi. Andia izan dedinean zelakoa izango dan igafi gifeio ezez. Argal, ki-riotsu, ernea, ez lotsofa. Oja, Gomez'taf Inaki, bere afeba atsegina'i Miren Ne-kane zainduten.

BAKARTADE ZALE

Osagilearen txabola ostean, Orsane'taf Miren, okela zatia ogi-bafuan sartuta, jan eta jan ari da. Bakarkik egon nai izan dau okela ta ogi zatia andiak bai-izan, eta bakarkik garbitu nai zuten-ta.

Lan ofetxek eragotzenik ba-eben, ogia ta okelak atz batuek loti ba-ditu, eta zati osari oratutako eme batek nai'koa loti dau, bakarkik amaitutako. Bere jan

tzia nabarmen xamaf zan erikatu ia-tekotan ere.

Algododiko jantziaren gain alborno bat eban gel'ko ta guzi. Gomazko obo-takoak, ile baltza, buru puntan moztetua, zinta urdiaz lotuta.

Sei urte baño geisgorik ez zituen. Ataz gingaria eta begiko zan, eta bere emen ren aginduk esaten asi gatan: "Sonde-rik ez dozu lotuko, gero", esaten emen saritan.

Onetan, txabolaren beste aldetik arean edizkidetxo bat agertu zan, eta gure is-ketaldia, amaitu. Esku-artearen ban san-wich dalakoa, afiskua ikusi eban Miren-txuk.

Eldu bafi zanari begirakuna, zofotse egin eutsan, eta itetik ortzera, albornoan pegan gorde eban ogi tatar.

EZKUTATORIK

Ona emen ume triste bi, itun eta po-tik bage.

Vaquez'taf Nikola, 12 urtekoa eta be-re afeba Miren Nekane, 10 urtekoa. "Hibana" ontziaren gotintxoaren bafuan lo aurkitu zituen.

Aurkituak izan ziran, mutikoak on-ela esan eban: "Ez dogu ontzirik urten nai. Amatzko zainduta, itzuli nai dogu bafiro Bizka'ra, egazkiziat botbak bon-ba jaurtiten ditut-ta."

Aietatxo, bafuan, negar ta es, ar, ar, ar zan.

Selcun lagunek baño geisgorik egin dabe eskaria, euzkotar ume bat ala bi etxean artu nai fitukela guraria azalduaz. Ezkari onek, jakina, ez dira aintzat artuak izan.

IGANDE - IRAKASKIUNAK

GAURKO GOIZPARKIA

Aldi atan: Zergalari ta obendijak Josu'ganatu ziran Beroni entzuteko. Au zala-ta Paris'altarik eta latarijak mar-markak ziran esaten: Ikusi zelan obendijak idazkiziatuten dan eta euzko-kin mailde egiten dan, Josu'k ordu-ban irudiki au azaldu eutsen: Ele-litake zue artian eun ardidun gixonik, ardi bat galdu ezker, larogeta emeritziok lafean itxita, galduba aurkitu arte, berez, bila jongo ez litake.

Orbi'k? Eta bein ardi'ori aurkitu u ezker, sorbaldaguan poz-pozak arfu ta etxe-raturik idazkiziat ta urkokuat dei egiten dautse, diñotse: Pozu zadiz nigaz, galduba neban neure ardi'a aurkitu dot ba-ta.

Orela donokijan be damu-biarik ez daben larogeta emeritzi eskafundakik baño damututa dageran obendi bat gatik, jai aundijagua izango da.

Aia ete-da etzeko andarik amaf txindiren jabe izan eta bat galduten baxdan argia ixotu, etxia leatu ta bas-terak, bera aurkitu arte, aztertuten ez dautzanik? Eta bein aurkitu ezker, adizkiziat ta urkokuat defu ta euzko barik diñotse: Atzeginduz nigaz, galdubanean txindija aurkitu dot ba-ta. Orela Jaungoikaren gotzonak be jai egin go dabe garbai dan obendi bat gatik.

AZALPENA

Ba-dira gaur be kistaf artian partaxat, eta latarijak lako gixon asmo oketatuak. Gixonen bat ikusten ba dabe-na ta gixonik onena izan-obendi-jakin dabilana laster zirikatu ta ezesten dabe. Obendijakin dabil-desae; be-raz obendija da bera be.

Obendija obendi dala-ta gure'gandik aldenduten ba'dogu nok zuzenduko ete-dauz obendijok? Saffitan be sari egoten dira egija entzun eta ikasi gura-rik eta inok irakasten ez ba'dautse nok zuzenduko ete-dauz Jaungoikua'ganutz?

Irakurle: Ez jaramonik egin gixonen esanai ta Urtzi'af, zeozor egin bial dozula ba'deritzazu, egizu nai ta gixonak gaitzesten zabezala ta-be. Galtz-tuak euren asmatara jota ezin gei-ke ibili; baña asmo onarok, eta bla-fezkuak diran ardurak eta artu ezker, gaitzatuak euzko'kin be ibili gei-ke. Geiztza, gaitzuta dala-ta gure'gandik ur-undu, berari begiratu ez, berari itziki ba egin gura ez eta olakorik ez beintzat. Josu'k obendijak matakiro artu-ten ebazan eta euzko Jaungoikua'ganatutako alegialegiak egin be bai. Kistaf: ori da zuk ba egin bial dozula. Donokijan poz aundi be aundija izango da bai, ta goiko Jaun eta Go-tzonak jalka jafiko dozuz.

GAURKO IDAZKIA

Kepa deunarena da gaur jaupatan irakurten dogun idazkija. Aldi atako kistafak gaur euzkotarik gabizian entzo ebiltzan ibili be. Ona ta ara ba-nanduta, emen eta an be jasarkatubak zirala. Arerijok anker eta indartsuak ebazan; alan eta be ez eutsen esan jafuari jafat'ajari'jen aurka jafiteko, euren menplan baketsu ta eruspentsu egoteko, baño. Emtzun Kepa deunaren idazkiziaten atxatu au:

"Makurtu zadiz Urtz'ren esku alo-rodun plan, Berak beren ikerpen-egu-

gorik, inor ezin izan ei-ekian. Anko'fa ta koldafa, bijak toki baten bixi diranak ei-dira.

Hitler, Mussolini ta oneikin dabilzan bijorge ankeratik be, koldaf batzuk di-rala esan ete-geike, esan?

Atzoko eguna euzko zaingoetan Lendakaritza-zaingoan bi urutidatzi ta eskutiz bat jaso zituzten

Espinosa jaunak etengabeko lana diardu.

Frantzetar itxas-ontzi bat erdu zan atzo goizez janariz beteta.

Lendakaritza

Lendakaritza - Zaingo'ko idazkari nagusi Basaldua'taf Kepa jaunak Valencia'n Inglat'era'ko Egazketako erdezkari dan Pearson jaunaren esku-titza jaso zituela esan zigun bertara-tu gihan izparfariol.

Miaja jaunaren urutidatzi

Ondoren, urutidatzi baten befi eman zigun Basaldua jaunak. Uruti-datzi orian Miaja jaunak lendakari jaunari aguf egin ondoren, Euzkadi'n, Gernika'n eta Durango'n il ziranen etsarik zitalena il dala dio.

Beste urutidatzi bat

Lendakaritza-Zaingoan Ossorio Gal-lardo jaunaren beste urutidatzi bat ere jaso zuten. Buenos Aires'etan Es-paña'ren ordezkariak euzko gudarien

KISTARA.

BIRAOA OINPERATZEKO, EUZKERAZ MINTZATU!

Zori txafet saritan entzuten ditugu bi-rao ta izkuntz-mota oietakoak. Asko dira birao lotsagari oiek esan ezker beren buruak aundizkiago, gizonago diran iste-ten dauden kistenak.

Ez oi dira orotzen, zenbaterainoko kal-teak dabilz gure mintzo - era ezegafik onek?

Nun nai eta nola nai izanda ere, giza-riterako, emakume ta bereziki umetxo artetako, gauz itxizlagorik ez dala esango geunke.

Umetxoak: Askotan esan oi-da ta on-do egia izan ere gure esera zaar batek diña: "zer entzun ura esan" eta zori txafet orixe geriatzen da biraoekin ere.

Saritan gelditzen naiz otx-ikaraz dar-darka, erailtzen bat norait itzen iku siko banu beza.

Nori ezdio dardara ofek erasango, ore-lako itz zafak entzunda?

Lotsaz ta naigabaz negar dagit biotz-ak... ta dardar eskutan darabitan idaz-kortzak. Lotsaz bai, Euzkadi izkuntz auzk entzuten ditugula oroitzen.

Orainlik Kristan Ikasbiderik ez daki ten ume zentzuek, edozein itz lotsa-gari bota oi-dute! Bañan ondo begiraka

Irakurri ta zabaldu Eguna

asten bagera, ez da umearena efi, eu-ren auzan izkuntz oni jare dagie-ona'na baizik.

Ez dira euren asko, zortzi bat geienena, moliztu bateri inoi inori entzun ez diot-birao ikaragari zafakaf itzeti ortzera crasoaz lagun artean ziardula.

Ta nolakoak esan!...

Negafarikeri aundigorik bai ote Kris-tian artetako? Zer egin o'ura lotsagari eun gure efitan entzun ez dedin?... Zi-gortu!

Au ezin esazake nik, baño bai ezda-kini'ri erakutsi euzkera ta ba-ter ez emetxoil...

Gure ikantza beidin gabe onetan ez da itz zafarik, ez birao lotsagari'rik ere. Gar-bia degula ludi zear zabaldut dala ezin eukatu.

Gu umetxoak ginala, gure efi'ra saritan jua oi-zan Aita buruhundun batek era-kutsi zigun abesti bat datorit burura. Ara nola zion abesti onen zati batek:

Birao zaka'rik etzan ez euzkalefian itz egiten zanean... euzkera garbian.

Zein gauza edefa litzeken euzkal-efi guztian bertako itzkeran mintzatuko ba-litzake!

Ez litzake entzuten dan aibat itz li-zun entzungo!...

Aleginduz gaiten bada guziok euzkera ezalzen eta batez ere umetxoan artean. Ez dezatela biraoaren kutsurik erabili euren euzkalefian. Eta biarko gunean ez dedila entzun Euzkadi osan, euzkera beste izkuntzari... Euzkadi'n euzkera garbia beir dogu-ta.

ITURTZO

Arzontales,

kemena goratzeari eman dio uruti-datzian.

Gracia jauna Bruselas'en

Atzo gabaz Gizarde-Laguntzako bur-rukide Gracia jauna Bruselas'eko itzaldi baten itz egitekoa zan.

Euzkotar umeak jasotzeko arazo du andiko aldean eskuarte.

Gure alde lotuak ei'dira gelfentziak Bruselas alde ortan.

Ffi-zaintza

Beti ere ba-dira legea susi gabe lotu ezin ditezkenak, eta ori dala-ta, Zaintzako Zuzendaritza Naguslak egoki dantzatu du zigofa igazitako ilabetez.

Ezaritako isunak bide, danetara 75.281,55 laurleko jaso ditu lorellez.

Fernandez Zabaleta jaunak oaf bat aiatu zigun atzokoan.

Befiketa-zaleak diotenez, lengo ba-tez, lanetik ateratzekoan, guda-esiak egitera eramatekotan, agirin ez duana beaf dan lekura eramateko-tan baiño.

Salerosketa ta Orniketa

Atzo goizez janariz betetako itxas-ontzi bat erdu zan.

Frantze'koa da itxas-ontzina.

Emakuntzak Edari ta Erosketetako Zuzendaritza Naguslan, erilegetako beaf-izak ormitzeko, 1.063,30 laurleko jaso dira.

Osasun Zaingoa

Zaingoratu gihanean, urutidatzi bat irakurizten aurkitu gendun Espinosa jauna. Gorlitz'en dauden emen gal-xoak Frantze'ra joateko nongo on-tzia artu beaf dutenen erantzuna zan.

Burukide jaunak afetaz diardu lan ori al danik laistefen eta egokien bur rutu-neiaz.

Donosti Buru Batzara

"Kizkitza",ren (G. B.) idazlanak argitaratzeko Donosti-Buru-Batzaf as-mota biterik, zabaltu ta dagon arpi-dearen jafapena.

X. X. ... 0,50
Elortz'at'af Kepa ... 2,50
Alkorta'taf Inaki ... 2
Arizimuno'taf Andoni ... 5
Amunafiz'daf Erika ... 10
Afriketa ... 5
Bengoat'af A. ... 3
Bengoat'af D. ... 2
Zaldut'af I. ... 2
Lendakari bat ... 5
Beste bat ... 5

Oraindago ... 5.963.96

Guzufak, efenak baño bilamu ezafia-gua izaten dauela esan oi-la, ta zuzen esan be, Guzufitza atxitiutia ezezagua da, ba, efen baño.

Onetarikoz guzuti bat, Queipo dogu Gixontxu onek, antza dagoz, egirik ezin esan dau. Eta guzuzat bixi gura dalako, eua zabalduten daben gusitjan jaun-ta, jasoten dautan guzufitjan jaunaz jasoteko.

Queipo'k ifajotzetik ekiten dautso.

Erbestetar itxaspekuak ontziak suagatzen jarraitzen dabe Catalunya'ko itxasertzean

Lareun eta beñogetamar egazkin ibilliko dira batera Inglateña'ko e'regien omenez egingo dan jaiean.-Mexico'ko oporak. - Izpañingiak asare agertzen dira Inglateña'ko Bakaldeñiko batzañaz. - "Galerna" ontziaren zitalkeriak.

Euzko guda-oñetan egin diran joal- diak erbestetaren begietan

Erbestetar gudari taldeak Donostia^a ratu zirana ba-ekien Euzkadi^ako Agintariak orain egun batzuek eta inlli-eskututa jakin dabean izapok bai eztu egin ditu efeketa orek eta izaparlari orek izapok garrantziaren ez ditu orain-arte agertu.

SUMARINUAK ORAINDIK
Valencia.—Ontzi bat zaintzen ebilan ur-
egazkin batekoak adierazi dabe San Fe-
llu de Guixols'en auzean nungoa ez da-
kien sumariuri baten eurak eroen ontzia
suagatu dabeis, bafukoen artean lagun ba-
tuzuek zaurituz, eta ontziari kalteak era-
giniaz.

“Deutschland'en auzia eztabai-
detarako gai egokia da”

Bestien mamia

laster?-Érepub
naxistak erango

likarak aúfera

alde guztietan,
ten dabenañen

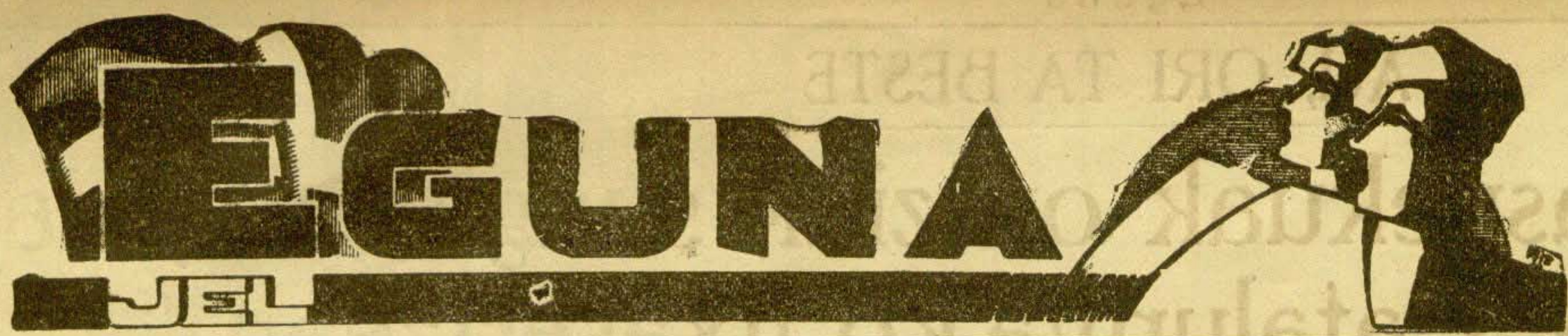
Españar gudako izpañak - eta

**Aragoi aldean joaldiak joaldi asiko ete dira
laster?-Érepublikarak aufera alde guztietan,
paxistak eragozpen ugari pinten dabenañen.
Guda oñetako agiriak.**

Alkaren zain eta nork zer egingo

Aldi onetan kontrolean dabilzanen ariskuok uxatu daitezanean, erabagi al izango dira Europa'ko auziak.

“guregandikan a'dendu bitez”
uruti orelako auzoak.

Egija.
Euzkadi Aberi txikija da
geuria baña.
Eta bere lufaldiaren
neurkin bat eta euzkotar bat
diran bitartian iraungo da.

Lgo. urtla

133'gn. zenbakija

Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn.

Bilbao'n 1937'gn. bagilla 6'gna. igandea

15 eunen

ATZERRIKO IZPARRAK

Zelako asmoak ete darabillez alemaniarak España'ko gudan?

Kontrola baiñen-ba'ri ipiñi orduko eri askoren eragozpenak gaindu bearko dira. Inglateña'ko aldundian gaztediak diputaduei dei egin dautse: Umien aurka egiten dan gudea amaitu egizue bein. - Belgika'n paxisten aurka. - Inglateña eta Estonia adizkidetu nairik. - Erien arteko jokabidea ta izpaingiak. - Beste izparak.

KONTROLA BARIZTAUTOKO

Londres. — Emengo izpaingiak uste abenetik Rusia izango da kon-roja bafiztautek, eragozpenik geien ipiñiko dabena. "Daily Herald"ek uste dabetik, España'n aldiz bietatik zirtasun tokiak ipiñeko asmuak eragozpen ugari izango ditu.

ESPAÑA'AREN ALDE

Londres. — Irureun gaztek Aldundi edo Parlamentuko bafiztaiek eragozpen du nai izan zituen atzo. Atetatik dei egiten eben: Umien aurka España'n egiten dan gudea amaitu egizue bein. Diputadu batzuk baretu ta adizkide antzerko jokatu nai izan eben, baña eura ezar lortuten ez ebela ikustean, ertzañai dei egin ta onetik atundu beñ izan eben izakea.

ALEMANIARAK PENATAN MOLA IL DANEA

Berlin. — Alemaniak izpaingia guztiak Mola'ren eriotzea adierazi ta beratzaz idazlan luze ta goragafiak agertzen ditue. Eriotza ori dala ta España'ren zuko euren adizkidetasun berua agertzen jafaitzen dabe. Izpaingiak, era batera, Mola'k Alemaniaren zuko eban maitetasuna agertu ta goragafit dabe. Alemaniak lotsaz makurtzen el da bere gorpu lortzaren auzean.

MOLA'REN ERIOTZEA ETA HITLER

Berlin. — Mola'ren eriotzea jakin ebanen Hitler'ek tamal-agur bat bialdu eutsen. Franco'ri. Onelaxe iñotsan: "Alemaniak eña oso osorik España paxisteagaz dago ta origaitik min dau Mola'ren eriotzeagaz izan daben gal-tza. Artu nire begiramenik samur-na. Mola'ren izenak España'ko edes-tian leku berezi bat eruangoa dau."

"EGUNA" EUZKEL EGUNKARI ABERTZALEA, GIZARTE ZUZENTZA ALDEZLEA IZANGO DA; LANGLE ESKUBIDE ALDEZLEA ZUZENTZA BIDEZ. LANGLE ABERTZALE OREK; EZ OTE DIGUZU ZURE LAGUNTZA EMANGO?

INGLATERA ETA ESTONIA

Tallinn. — Ez Sartzeko Batzordeko leinakarria, lord Plymouth jauna, eñi onetara eldu da Baltiko'ko eriotatik ziar egiten diarduen osteran. Egum batzuk emen igaroko ditula uste da In-glateña eta Estonia'ren arteko adizki-detasuna sendotutako asmatan.

SOZIALISTAK ESPAÑA'AREN ALDE

Bruselas. — Belgika'ko Gobernuak ez batera ta ez bestera jokatu nai daben bitartean, sozialistak, komunistak bat egin dau España'n aldeko astea ospatuteko. Aste onetan España'ren aldeko zabalkunde ugaria egingo da.

ESPAÑA'AREN DAGOZAN FRANTZETARAK EUREN ERIOTZARA BIUR-TUTEKO

Paris. — "Paris Soir"ek diñonez Par-lamentuak ogel miloe erabagi ditu Es-paña'n dagozan frantzetar euren eñi-otara biurtu al izateko.

EREGIEN SEMIAK

Roma. — Atzo aratsaldean Mafalda, Itala'ko eregien alabeak alaba bat lu-diratu eban. Ama-alabak ondo dagoz.

IZPAINGIEN ERITXIAR

Paris. — Izpaingiak jakin nai dabe

Roma-Berlin Varsovia akortuak jafai-tu beñ daben edo Frantzia-Rusia ego-kiaguak diran, Inglateña'ren lagunta-sunagaz. Berlin leharatuta goratu da, Frantzia, Rusia eta Rumania'ganako Ginebra'n ezagutu dan adizkidetasu-naz. Antonesku'k adizkidetasun tratadu bat eskini dautso Litvinof'eri eta beñ ba'da zerbañt geiago.

ALEMANIAK ESPAÑA'N DARABI-LAZAN ASMUAK

Paris. — "L'Echo de Paris"en Pertinax idazleak idatzi dau: "Neurath'en osterak agertzen dau Alemaniak ba'drabillaja zerbañt Es-paña'n eta España'ko gura ori ez dala beretzat bigafen malako gal bat. Es-paña'ko auzian sartuaz Alemaniak Frantziaren indafak makaldu nai di-tuana laster igari dake. Azkenengo au gogor eta gaitz samara eritxi ya-ko oraitio."

ESPASAR GUDAKO IZPARAK

Valencia. — Bare-aldi Madrid'en. Pa-xisten egazkiñak Madrid suagutu nai izan dabe oraitio.

Puente de los Franceses, deritxon al-deko txintxeretan paxistak joaldi bat egin nai izan eben, ofetarako euren esleiatik urtenaz. Baña erpublikafak zindoki erantzun eutsen eta laster atz-eratu beañen aurkitu ziran.

Avila eta Guadalajara'n, eta Jara-ma'n, azeria gogorik jotzen jafaitzen dabe gobernuaren jafaitzealek. Alto de Leon eta Leon'go bidean tokiak obatu dira. Paxistak azkenengo El Espinar'en ostutak, tokiak euekandu nai izan ditue, baña ez dabe gurari ori lortu.

Cabeza Grande'tik Balsain eta Re-venga suagutu dira. Egazkiñak lanik egin dabe alde onetan.

LANTEGI BAT SUTAN

Milan. — Eñi gizon eta irureun eta berogotamaf emakumei lana emoten dautsen lantegi bat sutan kiskalduta geratu da. Orain arte egon diran gal-tzeak seireun mila markotik gora izan dira.

Euzkera alde

Guda'ko Egun Aldietan ez degu euzkera bastertu beñ. Euzkotar de-nok Euzkadi eria maite degula alor-tzen degu, baño, nola maite degu...? Euzkal eria ta bere elia izkuntza euzkera ere maite bial degu. Euzka-di'n euzkal erietan, euzkeraz baka-fik jiz, berba, egin bial degu euzko-tar seme onak. Euzkeraz txaidetan, kaliketan, etxean, lantokietan, otoi-tzak Txadonan, Jaunkoiku'n etxean, Bilbao ontako txadonetan. Elizetan, erderaz ototz guziak egiten dirala entzun izan degu. Au tamalgaria. Ez ote degu Euzkal eria maite de-gunok, erderazko ototzak egiteakin nai gabea artuko?

Berona'ko Ama Neskutza'n txauo-nan, elizan, gertatzen dana tamal-sa-ri zaigu. Bertan dauñen abade u-ziak euzkotafak ta euzkeraz dakle-tak izan da bertan egiten diran ototz guziak erderaz egiteakin nor ez da saminduko. Bai irakurle mal-teok? Bertan Ama Neskutza'n oiñe-tara urbiltzen diran geyenak euz-kotafak izan da, erderaz txonitzak, agurtzak eta jaupa ondoreko iru agur-Maria'k egiten dira.

Au noren eria da gurea baizik?

ITURRALDE.

Euzkera maite ez degulako; S-bin gure irakaslearen antzekoak ez gera-lako.

Gipuzkoa aldiari paxista mende ge-ratu diran gure lufaldietan euzkera egitea galerazi dutela, entzun izan degu, ta gure zer egiten degu? L-an ere euzkeraz egitea galerazia ote da-go?

Euzkal eñi onetatik eñi eñi zko za-letasuna noiz kendu bial degu? Lo-tsagafia da euzkotaf batentzako er-dera erabiltzea, batez ere abertza-leak. Gal ontan oldoztu ondo ta ko-itzak geure buruari aldera bat egin dezagun. Zen egiten dut euzke-raren alde? EGUNA gure egunkaria-ri zer laguntza egiten diot? Adizki-den artean zabaltzen al det; arpile beñi asko bilatzen al det?

Jaungoikuak naidu Euzkera jaso-tza, berak eman zireun euzkera... izkuntza, garbia aldeztara euzkotaf guziok jaso biotzak ta emendik aue-ra egizko Euzkadi'ko seme onak izan-go gerala, armo zindoa artu, ta beñ euzkeraren alde geure beñian al dez.

Aurea: Menderatzekotan nai aña azkatasun izango dozue

Atzea: Klean gastelera ez dan beste izkiuntzik ezin erabilli

Gipuzkoa'ko gobernadorearen agindua -Paxisten jai bat Bermeo'n.

(Donostia'n bizi diran paxis-ten agintariak agindua gafatzak emateari emanak dira aspaldi one-tan. Gaur irakurri d'ekena. Do-nostia'ko "La Hoja Oficial del Lunes"tik artua da. Ez degu ezor gaineratu beñ andi k. Ba-daki arerioak gure beñi. Gure adizkideak zeatzago. Origaitik gure exespenik andienakin ager-izen ditugu ondoren diñazuen le-ruak. Gure irakurleak konturatu al izango dira, paxisten artean irauten dun euzkeltzatasun-re-kin.)

Lorella 31'gafeneko "La Hoja Oficial del Lunes" asterokoak, Gipuzkoa'koak, onako izenpurdun idazlan bat d'ager:

"Castellano ez dan beste izkuntz eta izkelgiz itz egitea galerazotzen duan, raba-kiak auzten duana salatu izango da."

Orixe da, itzikitz, izenpuru. Irakur orain agindua:

"Artekaritza ontan Guda-Jauriari jaun agurgariaren agindua jaso da. Klean "castellano" ez dan beste izkuntz eta izkelgiz itz egitea galerazotzen duan legea zeatz zaintzeko agintzen die ertzañai, le-gea auzten duana eñi'ko guda-agintaritz nagusira salatuaz. Ori dala-ta, egoki de-riktok jendeari auzeg gogoratzea aintu-tako erabakia, aberi maitzaren eta euren onaren, zigor-neuririk artzera beartuko ez nautelakoan nagokie euren zintotasun eta abertzaletasunari.

Oña bidezkotat emateko ez dago era-zoi eman beñik. Naikoa da agintaritzaren erabakiak zeatz betetzeraz oro bearte-ta dauñena esatea. Geure gudarosteak ira-bazitako España aintzagariak ezin deza-ke antziñako "nasterik" laketu, betirako bastertuak, safi askotan agintaritzaren agindua izki al bialo egin ez ditutetu "nasterik". Orain eta au'erantzen beste egin beñ dira agindua, aitzaki z: ezta-baidarik gabe, agintaritzaren izen onak ere ezin dezaie eragozpenik laketu, eta ez dago agindua betetzea eta geure agin-tarien erabakiak ontzat artzea bezin fid-egokirik, ain burutzu ta zuzen, esku-go-gor paltarik ez duan onan eta geure aberi maitzaren ospearen asmoz bakarik, etengabean aren aunditasuna'ñen lanari lotuta diarduten geure agintaritz edututa-ko erabakiak.

Beñe'ko da beraz lenbailen eta efo-eratik oraindik safitan burutzen dan gei-egieria ondaztea: agintar "castellano" ez dan izkuntz eta izkelgiz itz egitea. Oafaren beñi beñi emanaz, ez bitez ari-tu jege ori auzten dutinak, zoritzañez inork ausiko bal'u. Guda-Jauriari jaun agurgariak izendatutako zigora lutekela-ta lepoan.

Beñola España'ri bere seme itxastat eta ospetsuakin ainbat goralmen eman zion erki eder eta maite onak bere ikur-fierako "españolismo" izenpuru edera for-tuko bal'u, gipuzkoaf izendatzeko din ez diran iruzurleo, traideroiak, bere edesti aintzagariaren ateak itxita bialo lortu, na-gabez lotuko litzake Artekaritza au, er-

ki au goratzea baino amets sutsuagorik ez duan Artekaritza. Gipuzkoaf izenda-tzeko din ez diran iruzurleo, traideroiak, "separatismo"aren azia erin zutenak di-ra. Zuzentza zeatz betetzea'ñen, beñ dan zolitasunaren, geure egokia'ñen, donostia-orek alegiñak-alegin egin beñ dute Gi-puzkoa'k dan eta duan guztia España'ri zor diola agertzeko; bere izen ospetsua loitu zuten nardagari, destain egiteko eta berpizten ari dan España'ren "alaba kutun izena" lortzeko.

Eta ez ori bakarik. Beti, eñi xee ta nar-dagafierak España ondutu zuan arterai-ño, zapi urte oraintsu, gogo-lantze goi-ta, zaidunarekiko biotz zabal eta ber-tako biztanleen oñera goxoa zuan uri ede-ta maite onak oñe bereizgar: Baina, 1931'gerenez sortu ziran nasterak bide, baka-tikeria urritu zan, emen "ganberismo" dapañoen basatikeria; beñe'ko da gaine-ra basatikeri ori laister bezin eñi'k ate-ratzea; orixe agintzen diet nere menpo-kai, afeñaz zaintzeko eta salatzeko. Ne-re menpeko ertzañak aintzagari dituz-e euren buruak daczanazkilen Donostia'ko ikur eta agintaritzarekiko agiriak bide; ez da ori zergati gabeko aintza-bide.

Poza'ñen gaude gu beartuta uri ontako izen oraren alde jokatzera ta jkuria ori-goripcan gogo-lantze ta uri-azikeriaren eredu izan dedin alegiñak-alegin egitera; ikertzera etortzeko zorion duten guztiak aundi etsi ta guk antz maite izan de-zaten geure buruok alegintzera.

Goratu badi Goikoak España!

Donostia'n, 1937'gafeneko lorelari 29'gafenez.—Buruzagi nagusiak.

URUNDU EUZKOTAR

Beste onako au ere "Diario Oficial del Lunes"ek argitaratutakoa da. Bermeo'n F. E. T. D. I. taldeak, nasteak, ospatutako jai "patriótico" hati bu-ruz diardue.

Gipuzkoa ta Bizkaia'ko jaurliak izan zuan itzaldi.

Eta entzun arek jaurliakotako: "Bizkaia, oraindianokoañen beti "espaniar" izandakoa, oraintxe izango da beti-ko, España'k, jen zituñan "titulo" guztiaz gainera, beregana menperatzeaz eskubide-duta.

Oceitamar urtez espanaf lateñak e-kiotan España'ren izen ona ta ospea lor-tzea laketu du burugale.

Amaitu zan ori. Ez du laketuko Es-paña'k, Edestiari iruzur egiaz bafus ede-ntzerik laketuko ta abertzale-azi guztia efo-eratik aterako du.

Irabazlearen legea. "Generalismo"aren legea da legerik nagusiena. Euren eñak aitoruaz España'ri maite ta men egin nai diotenak, "movimiento nacional"eri lotu-ko dira. Burugogoiak ondutuak izango dira.

España'ri iruzur egiten jafaitu nai duan euzkotafak, eragozpenez eta eriotzaz beñ bada España'ri men egin nai ez dion euzkotafak, ez du emen eñe egin beñik. Urundu bedi, urundu, ondoren latzak izan-go ditue bestela-ta."

Euzkotar guztiai ardura dieten iru idazti

Un Cardenal español y los católicos vascos. Lau aurleko. Zumeta'tar Gotzon'ek

Azterketa sakon eta sentzunduna, Goma kardenalaren agi-rial erantzuna. Idazti ontan azaltzen diran egi gordiak. beste inozkoetan zerbañt estali egin beñ litzatekeze'nak, agertzea beñe'ko da, oraingo ontan beñela, negar-malko, ondamedji, su ta odol artean uzurtzaren ardura jeka-bide diranean.

Contribución de los vascos a la formación Y a la ciencia del derecho. Iru laurleko.

Leizaola'tar Josu Mirena'k

Edestean. Euzkad'ko azkazeletasunaren barne-mulña az-tertzen du idazti onak ere, azkazeletasuna ta sartaldeko gogo-latzari Lagidi arazoan eragin duan auferapena. Idaz-ti ontan geure eñia k edari duan azkazeletasun-kutsuaren bafu-bafu idoroko du irakurleak.

La frontera vasca contra moros. Iru laurleko.

Leizaola'tar Josu Mirena'k

IX eta XI'gafen gizaldi bitarteko Euzkadi'ren jokera argi-tzeari dagokio idaztia. Egoki argitzen du gure gaurko guda-egoera ere, kistat gogo-lantzearentzat ain garrantzi-tsu diran uneotan. Afigati da orduko ta gaurko gure egocaren berdiña, zebat irakaskintze aurka.

Libutegi guztietan salgai